

**ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูล
ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

**THE RELATIONSHIP BETWEEN A PERFORMANCE AND A DISCLOSURE
OF SOCIAL AND ENVIRONMENTAL INFORMATION OF THAI LISTED
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND IN PROPERTY
AND CONSTRUCTION INDUSTRY**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤษย์

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Email : rong-ek.va@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประชากรเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 62 บริษัท ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ.2554 - พ.ศ.2556 รวมระยะเวลา 3 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ โดยแสดงในรูปตารางแจกแจงความถี่และค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม และ 2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ABSTRACT

This study is a quantitative research which was conducted with the objective 1) to study a disclosure of social and environmental information of Thai listed companies in property and construction section 2) to study a relationship between a performance and a disclosure of social and environmental information of Thai listed companies in property and construction section. The population was 62 Thai listed companies in property and construction section, as of December 31, 2013. The data was collected from Financial Statements, 56-1 Report and Annual report for 3 years (between year 2011- 2013). The descriptive and inferential statistics used in this research comprised of frequency, percentage, standard deviation and multiple regression analysis

A study found 1) a positive relationship between a return on total asset, company size and a disclosure of environment information 2) a positive relationship between a return on total asset, company size and a disclosure of social and environment information.

KEYWORDS: a disclosure of social information, a disclosure of environmental information

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

แนวความคิดการดำเนินธุรกิจขององค์กรในปัจจุบันเริ่มมีแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่มุ่งเน้นกำไรเพียงอย่างเดียว มาเป็นการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับการสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัด การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งหมายถึงการประกอบกิจการด้วยความดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ตลอดจนมีธรรมาภิบาลเป็นเครื่องกำกับให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) จึงเป็นแนวทางที่ธุรกิจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 67 วรรคสองกำหนดให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 19) ทำให้กิจการต่างๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพจะต้องมีการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment; EIA) ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการดำเนินงานที่อาจสร้างผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเติบโตอย่างต่อเนื่อง การก่อสร้างอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรอบพื้นที่การก่อสร้างซึ่งส่วนใหญ่จะก่อสร้างในเขตอยู่ในชุมชนทั้งในเมืองและชานเมือง อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ จะสามารถทราบถึงการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของ

ธุรกิจจากการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและจรรยาบรรณของธุรกิจ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามความสมัครของ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ทฤษฎีและกรอบแนวคิด

ในปัจจุบันองค์กรธุรกิจหลายแห่งได้หันมาทำกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อให้เป็นที่รับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือประชาชนทั่วไป แนวคิดที่ปรากฏ เช่น ความพยายามเปลี่ยนผ่านความรับผิดชอบต่อสังคมจากการบริจาค คืนสู่สังคมและการให้ มาสู่การบูรณาการความยั่งยืนเข้าไปในการดำเนินธุรกิจ โดยเปลี่ยนความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) มาเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืน (Corporate Sustainability and Responsibility)

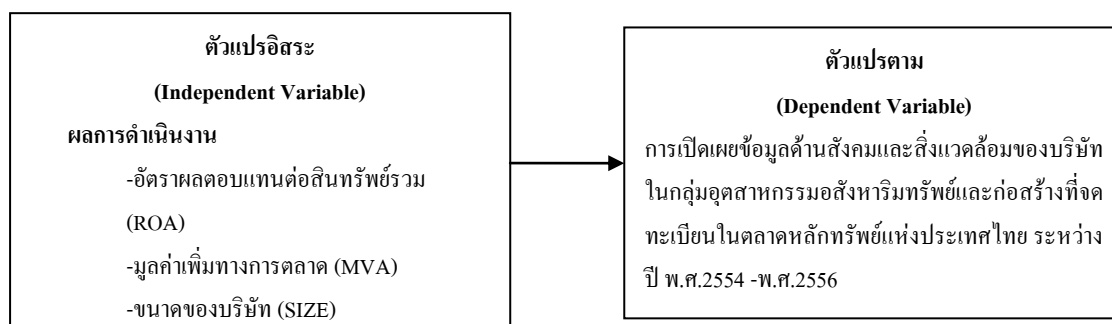
Branco and Rodrigues (2006) กล่าวว่ากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปิดเผยข้อมูลเป็นกลยุทธ์ในการแข่งขันรูปแบบหนึ่ง สามารถสร้างมูลค่าให้แก่องค์กร โดยให้ประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ประโยชน์ภายในองค์กรทำให้กิจการสามารถพัฒนาทรัพยากรใหม่ ๆ และพัฒนาวิธีการดำเนินงานและสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร ถือเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนขององค์กร ประโยชน์ภายนอกองค์กรคือการสร้างชื่อเสียงให้กับองค์กรผ่านกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและระดับต่ำ (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ (นิชวรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ, 2555) รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสนใจในระดับต่ำ (พฤกษา พังจิตต์ประไพ, 2551 และ สุนีย์ วัฒนะ, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับ จูติมา กิ่งแก้ว (2555) ที่ศึกษาพบว่า บริษัทร้อยละ 23.40 มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสนใจ 0-9% นอกจากนี้ งานวิจัยในอดีตหลายงานที่ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีผลการศึกษาที่แตกต่างกันไป สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น มีงานวิจัยที่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น 1) Murcia and Santos (2012) พบว่า ความสามารถในการก่อกำหนด/ชำระหนี้มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 2) บูรณภพ สมเศรษฐ์ และคณะ (2556) ศึกษาพบว่า ปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านการจ้างงานและชุมชนกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สำหรับงานวิจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น

1) ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555) ศึกษาพบว่า ความสามารถในการทำไร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 2) สุนีย์ วัฒนะ (2556) ศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำไรและผลการดำเนินงานด้านการตลาดกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 3) บุรณภพ สมเศรษฐ์ และคณะ (2556) ศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดกับปัจจัยกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบทางสังคม

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านขนาดของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยที่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น 1) จอมขวัญรัฐชะวรรณ (2549) ศึกษาพบว่าบริษัทขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก 2) บุรณภพ สมเศรษฐ์ และคณะ (2556) ศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดขององค์กรกับการทำกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการจ้างงานและชุมชน 3) สุนีย์ วัฒนะ (2556) ศึกษาพบว่าบริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก 4) ฉิววรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2555) ศึกษาพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 5) Brammer and Pavelin (2006) ศึกษาพบว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าอีกทั้งยังพบว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของกิจการ อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น 1) ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555) ที่ศึกษาพบว่า ขนาดของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และ 2) Murcia and Santos (2012) ไม่พบความสัมพันธ์ของขนาด กิจการกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ

จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือผลการดำเนินงานประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) และขนาดของบริษัท (SIZE) สำหรับ ตัวแปรตาม คือ การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยได้กำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม

สมมุติฐานที่ 2 ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

สมมุติฐานที่ 3 ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 62 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 โดยไม่รวมบริษัทที่อยู่ในแผนฟื้นฟู ธุรกิจขนาดกลาง (MAI) กองทุนต่าง ๆ บริษัทที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนและบริษัทที่ไม่มีข้อมูลงบการเงินครบตั้งแต่ปี 2554-2556)

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

(1) ตัวแปรอิสระ (Independent variable) คือ ผลการดำเนินงานประกอบด้วย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) คำนวณจากกำไรสุทธิหารสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) คำนวณจากผลต่างของราคาตลาดของหุ้น (เฉพาะหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น) ณ วันสิ้นปีกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ

ขนาดของบริษัท (SIZE) วัดจากมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท ณ 31 ธันวาคม ของแต่ละปี

(2) ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Mucia and Santos (2012) ประกอบด้วย

การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม (รายงานมูลค่าเพิ่ม การกระจายคุณค่าสู่สังคม การลงทุนเพื่อสังคม ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อสังคม)

2. ข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการ (รายงานเกี่ยวกับข้อบังคับด้านความปลอดภัย การร้องเรียนต่อผลิตภัณฑ์และบริการ)

3. ข้อมูลพนักงาน (จำนวนพนักงาน, เงินเดือนพนักงาน ผลประโยชน์พนักงาน ความพึงพอใจของพนักงาน ข้อมูลคนกลุ่มน้อยในองค์กร การพัฒนาพนักงานโดยการให้ศึกษาและการอบรม ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน อุบัติเหตุในสถานที่ทำงาน ความสัมพันธ์กับสหภาพแรงงาน)

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1. นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม (นโยบายสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม)

2. การจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14000 มีการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม)

3. ผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม (ของเสียจากกระบวนการผลิต การบรรจุผลิตภัณฑ์, การนำกลับมาใช้ใหม่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพการใช้น้ำในองค์กร ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหาย)

4. พลังงาน (การอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานในการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ของเสียมาใช้เป็นพลังงานในกระบวนการผลิตใหม่ การพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทนแห่งใหม่)

5. ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (การลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม ต้นทุนและค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิทรัพย์สินด้านสิ่งแวดล้อม)

6. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม)

7. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับออเนคริต (กลไกการพัฒนาที่สะอาด คาร์บอนเครดิต การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การซื้อขายคาร์บอนเครดิต)

8. ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน การจัดการป่าไม้ การตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้มีส่วนได้เสีย)

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ระหว่างปี พ.ศ.2554 – พ.ศ.2556 โดยเกณฑ์การให้คะแนน คือ บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 1 ถ้าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล และบริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 0 ถ้าบริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูล

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report) ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2556 รวมทั้งสิ้น 3 ปี

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ทั้งสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเช่น ค่าร้อยละ โดยแสดงในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่และค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมานในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร และทดสอบสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลผลการดำเนินงาน

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวนรวม 62 บริษัท มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ปี 2554 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.0435 ปี 2555 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.3994 ปี 2556 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.7911 ปี 2554 ถึง ปี 2556 รวมจำนวน 186 ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.7447 สำหรับมูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) ปี 2554 ค่าเฉลี่ยคือ 1,497.46 ล้านบาท ปี 2555 ค่าเฉลี่ยคือ 6,010.81 ล้านบาท ปี 2556 ค่าเฉลี่ยคือ 3,328.10 ล้านบาท ปี 2554 ถึง ปี 2556 รวมจำนวน 186 ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยคือ 3,612.12 ล้านบาท รวมทั้งขนาดของบริษัท (SIZE) ปี 2554 ค่าเฉลี่ยคือ 12,655.2647 ล้านบาท ปี 2555 ค่าเฉลี่ยคือ 14,856.7806 ล้านบาท ปี 2556 ค่าเฉลี่ยคือ 17,839.5111 ล้านบาท ปี 2554 ถึง ปี 2556 รวมจำนวน 186 ข้อมูล ค่าเฉลี่ยคือ 15,117.1855 ล้านบาท

6.2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมปี 2554-2556 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างการมีจำนวนบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมเพิ่มขึ้นในปี 2556 เปรียบเทียบจากปี 2554 โดยอันดับที่หนึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ทำงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 34 อันดับที่สองรายงานเกี่ยวกับข้อบังคับด้านความปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 และอันดับที่สามมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยเพิ่มขึ้นในปี 2556 เปรียบเทียบจากปี 2554 โดยอันดับที่หนึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 อันดับที่สองการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 และอันดับที่สามเป้าหมายมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานในการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนเพิ่มขึ้นร้อยละ 26

7. ผลการทดสอบสมมติฐานและการอภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ผลการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) และขนาดของบริษัท (SIZE) กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม

Variable	Standardized Coefficients (Beta)	t-value	Sig.
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	0.265	1.988	0.052
มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA)	0.001	0.008	0.994
ขนาดของบริษัท (SIZE)	0.205	1.482	0.144

หมายเหตุ: n = 186, R² = 0.144, F = 3.263, Sig. = 0.028 * มีนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มูลค่าเพิ่มทางการตลาด และขนาดของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบูรณภพ สมเศรษฐ์และคณะ (2556) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านการจ้างงานและชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ซึ่งอาจเนื่องมาจากกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอาจเป็นการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับพนักงานและชุมชนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น และสอดคล้องกับ ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2555) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งได้ให้เหตุผลว่าการดำเนินการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นกับทัศนคติของผู้บริหารว่าจะจัดสรรงบประมาณและใช้ประเด็นการรับผิดชอบต่อสังคมเป็นกลยุทธ์ของกิจการหรือไม่ โดยไม่ได้ขึ้นกับผลการดำเนินงานเป็นสำคัญ นั่นคือ แม้ว่าผลการดำเนินงานของกิจการจะสูงหรือต่ำก็จะไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมหากผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม

มูลค่าเพิ่มทางการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของบูรณภพ สมเศรษฐ์และคณะ (2556) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการ

แสดงความรับผิดชอบทางสังคมขององค์กรด้านการจ้างงานและชุมชนกับมูลค่าเพิ่มทางการตลาดรวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alexander and Buchholz (1978) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานด้านการตลาดที่วัดจากราคาหลักทรัพย์ นั่นคือ กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดสูงกว่าไม่ได้มีผลทำให้กิจกรรมนั้นทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมากกว่ากิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดต่ำกว่า

ขนาดของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Murcia and Santos (2012) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของขนาดธุรกิจกับการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดมองด้านเศรษฐกิจ มุมมองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และมุมมองรวม

สมมุติฐานที่ 2 ผลการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) และขนาดของบริษัท (SIZE) กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

Variable	Standardized Coefficients (Beta)	t-value	Sig.
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	0.257	2.105	0.04*
มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA)	0.005	0.036	0.971
ขนาดของบริษัท (SIZE)	0.39	3.082	0.003*

หมายเหตุ: n = 186, R² = 0.28, F = 7.53, Sig. = 0.000 * มีนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สำหรับมูลค่าเพิ่มทางการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กันกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ที่พบว่าความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุรณภพ สมเศรษฐ์และคณะ (2556) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ นั่นคือกิจกรรมที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมากกว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า

มูลค่าเพิ่มทางการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของบุรณภพ สมเศรษฐ์และคณะ (2556) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมกับมูลค่าเพิ่มทางการตลาด นั่นคือ กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดสูงกว่าไม่ได้มีผลทำให้กิจกรรมนั้นทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดต่ำกว่า

ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Brammer and Pavelin (2006), Brammer and Pavelin (2008), Lui and Anbumozhi (2009) และ Sulaiman, Abdullah and Fatima (2014) ที่พบว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมี

ความสัมพันธ์กับขนาดของกิจการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) ที่พบว่าบริษัทขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก รวมทั้งสอดคล้องกับสุนิสา บุญชูช่วย (2554) และ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ที่พบว่าขนาดบริษัทมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท นั่นคือกิจการที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า

สมมุติฐานที่ 3 ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) และขนาดของบริษัท (SIZE) กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

Variable	Standardized Coefficients (Beta)	t-value	Sig.
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	0.276	2.266	0.027*
มูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA)	0.006	0.045	0.964
ขนาดของบริษัท (SIZE)	0.383	3.042	0.004*

หมายเหตุ: n = 186, $R^2 = 0.288$, $F = 7.827$, Sig. = 0.000 * มีนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สำหรับมูลค่าเพิ่มทางการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพฤกษา พิงจิตต์ประไพ (2551) ที่พบว่าความสามารถในการทำกำไรซึ่งวัดจากอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางเดียวกันกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลนั่นคือกิจการที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมสูงขึ้นไปด้วย รวมทั้งสอดคล้องกับ Murcia and Santos (2012) ที่พบว่าความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจในมุมมองรวมทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

มูลค่าเพิ่มทางการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ วัฒนะ (2556) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานด้านการตลาด เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามดัชนีที่ใช้วัดทั้งจากบริษัทที่มีผลการดำเนินงานด้านการตลาดสูงหรือต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบูรณภพ สมเศรษฐ์และคณะ (2556) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบทางสังคมขององค์กรด้านการจ้างงานและชุมชนและปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบทางสังคมขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมกับมูลค่าเพิ่มทางการตลาด นั่นคือ กิจการที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดสูงกว่าไม่ได้มีผลทำให้กิจการนั้นทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจการที่มีมูลค่าเพิ่มทางการตลาดต่ำกว่า นอกจากนี้งานวิจัยของเตื่อนใจ ประสานเหลืองวิไล (2547) ยังพบว่ากิจการไม่นิยม

ใช้มูลค่าเพิ่มทางตลาดเป็นเครื่องมือวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เนื่องจากมูลค่าเพิ่มทางตลาดนั้นขึ้นอยู่กับราคาปิดของหุ้นของบริษัทนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะขึ้นกับผลการดำเนินงานของกิจการแล้วยังขึ้นกับปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคและการแตกพาร์เป็นสำคัญ

ขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haniffa and Cooke (2005) ที่พบว่าขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและ พกษา พังจิตต์ประไพ(2551) พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ วัฒนะ(2556) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม นั่นคือ กิจการที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่า

8. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในระหว่างปี 2554-2556 มีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่ากิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างได้ให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามจากการรวบรวมข้อมูลพบว่ากิจการส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นจำนวนเงินที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจต้องมีการรณรงค์รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจว่าการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ได้เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อความลับทางการค้าของกิจการแต่อย่างใด หากแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลในด้านบวกเป็นการเพิ่มชื่อเสียงให้กับกิจการแสดงให้ผู้มีส่วนได้เสียเห็นได้ว่ากิจการมีการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจรรยาบรรณ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุม สำหรับทุนอุดหนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

จอมขวัญ รัชตะวรรณ. 2549. “การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตติมา กิ่งแก้ว. 2555. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” งานประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครั้งที่ 2 ประจำปี 2555 : 1-24.

- ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ. 2555. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” **งานประชุมวิเสนาผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2 ประจำปี 2555** :1-15.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2555. **แนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ**. กรุงเทพมหานคร: ไอคอนพรินเตอร์.
- เดือนใจ ประสานเหลืองวิไล. 2547. “การศึกษามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจและมูลค่าเพิ่มทางตลาดของ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน).” **บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
- บูรณภพ สมเศรษฐ์ และคณะ. 2556. “ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรความรับผิดชอบต่อสังคม และผลการดำเนินงานด้านการเงิน”. **วารสารวิชาชีพบัญชี**. ปีที่ 9, 24: 37-58.
- พุกษา พึ่งจิตต์ประไพ. 2551. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่ม สินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง.” **บัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. 2555. “การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, ปีที่ 34 ฉ.132 : 47-67.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2557, จาก http://www.admincourt.go.th/00_web/05_law/doc/constitution2550.pdf
- สุนิสา บุญชูช่วย . 2554. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” **บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
- สุนีย์ วัฒนะ. 2556. “ การเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” **งานประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ กลุ่มการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2556** : 38-58.
- Alexander, G.J. and Buchholz, R.A. 1978. “Corporate Social Responsibility and Stock Market Performance.” **Academy of Management Journal**, Vol. 21: 479–486.
- Brammer, Stephen. and Pavelin, Stephen. 2006. “Voluntary Environmental Disclosures by Large UK Companies.” **Journal of Business Finance & Accounting**, 33, 7-8(September/October): 1168-1188
- Brammer Stephen and Pavelin Stephen.2008. “Factors Influencing the Quality of Corporate Environmental Disclosure.” **Business Strategy and the Environment**.Vol.17: 120-136.
- Branco, M. C. and Rodrigues, L. L. 2006. “Corporate Social Responsibility and Resource-Based Perspectives.” **Journal of Business Ethics**, Vol. 69(2): 111–132.
- Haniffa, R.M. and Cooke, T.E. 2005. “The Impact of Culture and Governance On Corporate Social Reporting.” **Journal of Accounting and Public Policy**. 24: 391- 430.

- Maliah Sulaiman, Norhayati Abdullah and A.H. Fatima . 2014. “Determinants of Environmental Reporting Quality in Malasia.” **International Journal of Economics, Management and Accounting**, 22, no. 1: 63-90.
- Murcia , F.D. and Santos, A.D. 2012. “Discretionary-based disclosure : evidence from the Brazilian market.” **Brazilian Administration Review**, 9(1), 88-109.
- Xianbing Liu, V.Anbumozhi. 2009. “Determinant factors of corporate environmental Information disclosure: an empirical study of Chinese listed companies.” **Journal of Cleaner Production**. Vol.17 : 593-600.